

72 . Fetești | Comuna: Adâncata | Județ: Suceava | Punct: La Schit | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 146842.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Hallstatt, La Tène, Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Dumitru Boghian, Sorin Ignătescu, Ion Mareș, Bogdan Petru Niculică

Instituții: Universitatea "Ștefan cel Mare", Suceava, Universitatea "Ștefan cel Mare", Suceava, Complexul Muzeal Bucovina - Suceava, Complexul Muzeal Bucovina - Suceava

Rezumat

Stațiunea intrată în literatura de specialitate sub numele de Fetești „La Schit” este situată pe platoul din partea de NE a satului, pe dreapta pârâului Grigorești, afluent al Siretului. Cele mai importante și numeroase descoperiri aparțin nivelului Cucuteni B, fiind epuizate nivelele precucuteniene.

Raport

Stațiunea intrată în literatura de specialitate sub numele de Fetești "La Schit" (com. Adâncata, jud. Suceava) este situată pe platoul structural din partea de NE a satului, pe dreapta pârâului Grigorești, afluent al Siretului, dar pe teritoriul satului Grigorești, com. Siminicea. Partea cea mai intens locuită a sitului se află în curtea bisericii "Sf. Nicolae", ctitorie a lui Scarlat Miclescu (prima jumătate a secolului al XIX-lea), care funcționează ca biserică a satului Fetești, restul așezării fiind acoperit de pădurea înconjurătoare și de o livadă de nuci. Din anul 2000, de-a lungul celor patru campanii arheologice întreprinse, Fetești "La Schit" a fost șantier arheologic – școală, unde și-au desfășurat practica de specialitate studenții de la Facultatea de Istorie și Geografie a UȘtcM Suceava. Campaniile anterioare au condus la identificarea unor nivele de locuire diverse: Cucuteni A3, aspectul local Hăbășești, Cucuteni B1 și B2, Horodiștea – Erbiceni II, Hallstatt (?), Latene timpuriu, medievale târzii, moderne și contemporane.

Din cei aproximativ 3500 m² ai curții bisericii, doar o mică parte a fost exploatată integral sau parțial (290 m²), rămânând încă disponibilă o suprafață destul de mare, dar trebuie ținut seama de faptul că situl este distrus în continuare de cimitirul satului, ceea ce impune intensificarea săpăturilor. Importanța acestei așezări pentru înțelegerea eneoliticului din N Moldovei solicită cu atât mai mult salvarea vestigiilor arheologice pe care le conține.

În campania 2003 ne-am propus continuarea săpăturilor în casetele A-C 1-2 ale secțiunilor S IV – V și carourile 2-4 a-b ale secțiunilor S I–II, neepuizate în campania anterioară, pentru a cerceta în special vestigiile locuinței L1/2000. În plus, s-a decis trasarea și exploatarea unei noi secțiuni (S VI), orientată V - E (20 x 2 m), perpendiculară pe S I. Prin intermediul noii secțiuni colectivul intenționa să intersecteze primul șanț de apărare al așezării. În plus, profilul nordic al S VI continuă spre E profilurile nordice ale secțiunilor S I, S II, S IV, S V. Din traseul secțiunii s-au rezervat două porțiuni: una lată de 0,50 m și lungă de 3,05 m, între m. 4,65-7,70 și alta lată de 0,50 m și lungă de 1,50 m, între m. 14,30- 15,80, ambele de-a lungul profilului sudic, datorită apropierii prea mari de un mormânt și de trunchiul unui copac. De asemenea, cercetările acestui an și-au propus exploatarea integrală a gropii 7/2000, intersectată de secțiunea S I/2000 dar neepuizată atunci. În acest scop s-au deschis două casete adiacente secțiunii S I: una spre E, lungă de 3 m și lată de 1,5 m și alta spre V, lungă de 3 m și lată de 0,5 m, în dreptul metrilor 31,40- 34,40.

Din punct de vedere stratigrafic, secțiunea S VI a confirmat observațiile făcute în anii anteriori, chiar dacă săpătura nu a epuizat decât nivelurile postcucuteniene, cu precizarea că în zona șanțului de apărare se

adaugă depozite de resturi menajere contemporane. Același lucru se poate susține și despre continuarea săpăturilor în casetele A–C 1–2 ale secțiunilor S IV–V și în carourile 2-4 a-b ale S I–II.

În ceea ce privește epoca modernă/contemporană, exploatarea secțiunii S VI nu a condus la descoperirea vreunui complex arheologic ci doar a unor materiale specifice, în special ceramice, între suprafață și 0,20 m adâncime, în carourile 1-9 a-b dar mai ales în carourile 3-4 a, unde se remarcă și o aglomerare de câteva cărămizi sparte chiar lângă profilul nordic. Materialele moderne și contemporane nu depășesc spre E carourile 9 a-b.

Situația stratigrafică este complicată de prezența, la același nivel, a unor fragmente ceramice Latene getic în carourile 6-7 a-b, făcând parte din două vase, dintre care unul reprezintă o cană. Nivelul aparținând acestei epoci continuă să fie inconsistent, neuniform, cu excepția zonelor din preajma complexelor. În această campanie au apărut informații noi cu privire la acest nivel de locuire de la Fetești "La Schit".

Astfel, din groapa 25/2002 situată în casetele C2 (carourile 4, 7-8) și D2 (carourile 1-2, 4) a putut fi cercetată aproximativ jumătate, restul continuând în profilul vestic al secțiunii S V. Materialele descoperite pe fundul gropii ne îndeamnă să-i reconsiderăm atribuirea cultural-cronologică și dovedesc că aceasta a fost săpată și umplută în cea de-a doua epocă a fierului. Forma ei a fost probabil circulară, iar profilul bitronconic de tip "clepsidră". Diametrele maxime, în zona gurii și a fundului, sunt de aproximativ 2,10 m, iar adâncimea de la nivelul de la care a fost săpată (-0,60 m) de 1,85 m. Deși materialele nu par a confirma două etape de funcționare a acesteia, am constatat prezența a două tipuri de umplutură în ceea ce privește culoarea: un nivel galben-brun pe fundul gropii, cu o grosime de 0,05-0,15 m, și un nivel de culoare neagră în rest.

Bordeiul B5/2003, denumit inițial gr. 27/2003, a fost surprins parțial între m. 1,40 - 5 (carourile 2-5 a și 2-3 b) sub forma unei alveolări de formă ovoidală căreia i s-a adăugat un lob elipsoidal spre S. Adâncimea maximă a complexului este de cca. 0,80 m de la nivelul actual de călcare. Materialele descoperite în bordei aparțin mai multor perioade (Cucuteni, Horodiștea) dar cele mai noi sunt cele Latene. Materialele eneolitice se aflau în poziție secundară, fiind posibil ca unele dintre ele să fi fost folosite pentru umplerea intenționată și nivelarea terenului (1970).

Bordeiul B6/2003 seamănă ca modalitate de construcție cu bordeiul B2/2000. Ca și acesta, a fost săpat în primul șanț de apărare al așezării. Surprinderea sa parțială nu ne permite să facem aprecieri asupra formei sau orientării sale. Am putut observa că se întinde în suprafață pe toată lățimea secțiunii S VI între m. 16-20. Podeaua se găsea la o adâncime de 1,30-1,40 m față de nivelul actual al solului și a fost realizată dintr-o lentilă de lut galben și pietre, dintre care unele înroșite în foc. Materialele din umplutura bordeiului nu sunt numai geto-dacice ci și din epoci anterioare, mai ales cucuteniene antrenate ulterior, din alte zone ale așezării.

Nivelul horodiștean din secțiunea S VI, deși mai omogen decât în alte zone ale așezării, este totuși intercalat cu materiale cucuteniene sau moderne, ceea ce face aproape imposibilă atribuirea cu certitudine a unor materiale. Ca și în anul anterior, în acest nivel a fost descoperită o aglomerare de gresii nisipoase în jurul unei gropi cu diametrul de cca. 0,10 m care ar putea fi groapa unui stâlp al unei colibe horodiștene (carourile 3 a-b). Noi indicii referitoare la surprinderea în zona vestică a acestei secțiuni a unei locuințe din această perioadă sunt oferite de descoperirea, lângă profilul sudic al caroului 3b, a unor fragmente de vatră, din păcate pe o suprafață foarte mică, ca și de prezența, în acest nivel, a unor gresii subțiri, poate la nivelul podelei eventualei construcții.

În carourile 8-10 a și 9-10 b ale secțiunii S VI, la adâncimea de 0,50 m, a fost sesizată, între lutuile de perete Cucuteni B, o alveolă cu multe pietre dispuse orizontal și cu materiale ceramice horodiștene. Este posibil să fie vorba despre o altă locuință aparținând acestei perioade. Extinderea zonei cercetate ne va permite să facem noi precizări cu privire la complexele de locuire specifice acestei perioade.

De asemenea, în carourile 1-2 ale casei B 1, locuința L 1/2000 a fost deranjată de o groapă horodișteană, G 28/2003, puțin adâncă, cu diametrul de aproximativ 0,60 m, care conținea ca inventar ceramică specifică și oase.

Ca și în anii anteriori, cele mai importante și numeroase descoperiri aparțin nivelului Cucuteni B.

Cercetarea casetelor din dreptul gropii 7/2000, identificată în S I, mai ales a celei estice, a permis să se facă noi observații privind funcționarea acestui complex. În ceea ce privește forma, groapa 7/2000 este ovală-neregulată, cu diametrele de 4 x 2,60 m. Observațiile făcute anterior privind profilul și neregularitatea fundului rămân valabile. Analiza materialelor pe adâncimi dovedește că la fundul gropii (într-un "strat" cu grosimea de 0,20 m, la -1,40 -1,60 m) majoritatea ceramicii aparține fazei Cucuteni A amestecată cu fragmente Cucuteni B decorate în stil ?. Restul umpluturii gropii aparține fazei Cucuteni B1 (ceramică de stil ?), în timp ce partea superioară a acesteia a oferit și câteva fragmente de tip ?, care postulează încheierea funcționării acesteia la nivel de început de Cucuteni B2. Având în vedere că aproape întreaga umplutură a acestei gropi este specifică pentru locuirea Cucuteni B1-început de B2, că o groapă de asemenea dimensiuni și adâncime nu putea rămâne deschisă sute de ani fără a se depune un strat de steril și că fragmentele ceramice din faza Cucuteni A sunt puține și amestecate cu cele ulterioare, credem că acestea au fost antrenate fie la săparea gropii fie imediat după, într-o etapă de amenajare a amplasamentului unei locuințe Cucuteni B.

În campania 2003 s-a terminat cercetarea locuinței L1/2000. Așa cum am constatat anterior, platforma L1/2000 se prezenta, în S I și S II (m. 4-10), sub forma unor lipituri masive, cu grosimi variind între 0,15 și 0,20 m, cu fățuire atentă la partea superioară, lucrate dintr-un lut nisipos, amestecat cu pleavă și paie, aplicate pe o substrucție lemnoasă alcătuită din butuci și lodbe despicate, amprente negative ale lemnului observându-se pe unele dintre acestea. În unele zone platforma s-a păstrat discontinuu. În casetele A 1 și B 1 platforma nu era așa de masivă și prezenta două-trei re-lutuieli. În S I și S II (m. 2-4) podeaua locuinței consta dintr-o lipitură, friabilă, din lut cu pleavă/paie în compoziție, de circa 0,10m grosime, realizată pe nivelul antic (Cucuteni B) de călcare.

De asemenea, s-a observat că la partea inferioară unele lipituri de platformă aveau o culoare neagră-cenușie, în vreme ce partea superioară a acestora era de culoare roșiatică, dovedind o ardere inegală. Mai mult, în unele zone de sub platformă, exista un strat de arsură și cărbuni, dovedind că butucii au fost afectați parțial de arderea platformei, așa cum se observa în dreptul m. 8 din S II.

În același timp, între m. 4 - 10, din S I și S II, sub platformă, au fost identificate pete mari de arsură și cenușă, ceea ce ar putea denota o anumită amenajare inițială a locului de așezare, prin defrișare și "purificare" prin foc a amplasamentului.

Din cele constatate, se poate concluziona că axul lung al L1/2000 se afla pe direcția NV – SE, butucii despicați (lodbele) fiind dispuși perpendicular pe acesta, de-a latul locuinței (SV - NE). Dimensiunile L1/2000 par a fi 8 x 6 m, adică cca. 48 m², planimetric fiind compartimentată în trei sau patru încăperi, încadrându-se în categoria construcțiilor de mărime medie, fără să se poată face aprecieri referitoare la dezvoltarea volumetrică a acestei construcții de locuit.

Aproximativ în centrul locuinței, sub nivelul platformei, a fost descoperit un "șanț de fundație", desemnat inițial drept groapa 12/2001, care a fost identificat în S II între m. 5 – 5,60 pe profilul vestic și 6,70–7,30 pe profilul estic, și în caseta B 1, carourile 3 și 5, având o orientare SE - NV. Acest șanț avea o lungime de aproximativ 4,20 m, o adâncime de cca. 0,40-0,50 m, penetrând stratul Cucuteni A, și o lățime de 0,35-0,60 m, mai mare în capetele de SE și NV. În interiorul acestuia au fost descoperite resturi carbonizate de trunchiuri și blăni de lemn, dispuse una jos și două lateral, jgheabul astfel format fiind umplut cu lut și lipituri arse, care reprezintă, probabil, substrucția unei tălpi îngropate sau baza unui perete median, de rezistență, al locuinței. Deși lutuielile de pereți/plafon sunt destul de multe și masive, uneori, nu știm în ce măsură se poate vorbi de o posibilă locuință etajată.

În ceea ce privește pereții exteriori, păstrați parțial și discontinuu, deosebit de interesantă ni se pare o porțiune a celui de NV, care a fost descoperită la NV de cuptorul nr. 4, păstrată pe o lungime de 1,70 m și o înălțime de cca. 0,20 m. Restul a fost distrus. A fost realizată pe un schelet lemnos la bază (o scândură/un dulap-talpă, care era carbonizată, pe care s-a realizat o împletitură de nuiele și s-au aplicat lipituri cu o grosime de cca. 10-15 cm. Nu excludem nici faptul ca eventuale scânduri sau dulapi să fi fost dispuse la baza peretelui pentru a îndrepta, în diferite etape de funcționare a locuinței, peretele care se deforma și se ondula în urma alterării unor elemente de substrucție lemnoasă. Unele porțiuni de perete s-au păstrat discontinuu pe latura lungă de SV, fiind reprezentate de bucăți de argilă arsă dispuse pe cant.

Interesante observații s-au făcut în legătură cu peretele interior dintre camera de NE și NV. descoperit aproximativ la jumătatea distanței dintre pereții de SE și NV ai locuinței, spre NE, reprezentând partea inferioară a acestuia, cu o lungime de aproximativ 3 m și o înălțime de 0,40 m, care făcea, în unele zone, corp comun cu lătuiala de podea/platformă. Era orientat NE - SV și avea o grosime de 0,15-0,20 m, spre SV trecând peste "șanțul de fundație". Acest perete a fost construit din argilă cu multe materiale vegetale (pleavă și paie) în compoziție, fiind ars inegal. Fețele peretelui aveau o culoare brună-cărmizie în timp ce interiorul acestuia era negru-cenușiu. Deși materialele vegetale din compoziție erau foarte vizibile macroscopic, nu am putut observa, din păcate, urmele unor eventuale furci verticale sau împletituri de nuiele, cu toate că miezul peretelui era mult mai "afânat", ceea ce ar putea indica prezența unei structuri lemnoase ușoare.

Precizăm că șanțul de control, trasat transversal prin jumătatea de NV a locuinței, la 1, 50 m de peretele de pe această parte (9,50 x 0,50 m), și răzuierile atent efectuate, după demontarea instalațiilor și a platformei, nu au condus la identificarea unor eventuale alte șanțuri de fundație pentru stâlpii (furcile) de susținere ai casei, de-a lungul pereților exteriori ai locuinței. De aceea, suntem înclinați să credem că a fost utilizat fie un sistem de construcție bazat pe realizarea unei tălpi a locuinței, în care erau prinse furcile și stâlpii de rezistență, fie pereții exteriori erau formați din bârne, lutuite la interior și exterior, care dădeau soliditate casei și posibilitatea susținerii acoperișului cu o asemenea deschidere, în vreme ce despărțiturile interioare puteau fi mai ușoare.

Modul inegal de ardere a lipiturilor de podea demonstrează, credem, suficient de clar că locuința (și așezarea) a fost distrusă accidental, în urma unui puternic incendiu, întreținut de cantitatea mare de material lemnos utilizat în construcție, care a avut ca urmare inclusiv carbonizarea unor elemente din substructia platformei și pereților.

În interiorul acestei locuințe au fost descoperite trei vetre (nr. 1, 3 și 10), toate realizate în spații special rezervate în platformă, un cuptor simplu, din tipul "cuptor pentru pâine"(C 4), o casetă - "siloz" pentru cereale și un "siloz" circular/cvasi-cilindric și o instalație pentru măciniș, dispunerea planimetrică a acestora și funcționalitatea lor diferită aducând argumente pentru divizarea locuinței în mai multe încăperi.

Vatra nr. 1, descoperită în S I/2000, în dreptul m. 5, era dispusă planimetric în colțul de SE al camerei de SE, fiind distrusă cam pe jumătate de bordeiul medieval târziu (B 1/2000). Vatra nr. 3 a fost găsită în camera de SE, în S II, carourile 8 – 9 a (m. 7,60 – 8,60), la -0,40 m de la nivelul actual de călcare, având o formă oarecum rectangulară, cu latura lungă de 1,10 m, orientat pe direcția NE – SV, și cea scurtă, de 0, 85 m, pe linia NV – SE.

Vatra nr. 10 se găsea, probabil, în colțul de SE al camerei de SV al L 1, aparținând, probabil, etapei inițiale de funcționare a acesteia. Era acoperită de cel puțin două rânduri de relutuieli de platformă, ceea ce dovedește că a fost dezafectată la un moment dat, și avea o formă cvasi-rectangulară (cu dimensiunile de cca. 0,90 x 1 m), neexistând o eventuală gardină; prezenta unele deranjamente practicate de locuirile din nivelurile superioare. A fost realizată în același mod clasic pentru faza Cucuteni B, pe substructie de fragmente ceramice. A fost construită la fel ca cele prezentate în rapoartele anterioare.

Caseta-"siloz" pentru cereale, rectangulară cu colțurile rotunjite (dimensiuni aproximative 1,10 x 1,20 m), pe care inițial am considerat-o cuptor, era construită pe platforma camerei de SV a L 1 (care era realizată din bețe și lătunoaie), în colțul de SV al încăperii și casei. Pereții acesteia erau alcătuiți din lutuieli cu pleavă în compoziție, cu grosimea de 1-2 cm. Ne întrebăm dacă, nu cumva, aceste lipituri au fost dispuse pe o îngrăditură rectangulară (ladă) din scândurele (leături) sau într-un eventual cofraj, deoarece au suprafețe destul de netede.

"Silozul" circular/cvasi-cilindric (pithos?) era dispus lângă peretele de SV, pe care l-am considerat, la început, stâlp-coloană de susținere sau horn (?), a fost realizat, de asemenea, din lutuieli cu paie tocate și pleavă în compoziție. Diametrul acestuia era de aprox. 0,50-0,60 m, fără a i se putea stabili înălțimea, în apropierea acestuia fiind găsit un vas, probabil cu o destinație asemănătoare și capac pictat, ultimele aflate pe nivelul al doilea de lutuieli de refacere a platformei. Descoperiri asemănătoare, aparținând diferitelor niveluri de locuire cucuteniană se cunosc în stațiunea de la Poduri – Dealul Ghindaru.

Cuptorul nr. 4 ("pentru pâine" ?) se afla în colțul de V al camerei de NV, modalitatea de construire a

acestuia fiind următoarea: la început a fost realizată vatra rectangulară a cuptorului, pe un "pat", o substrucție de fragmente ceramice, atent lutuită și fățuită la partea superioară cu o argilă nisipoasă, în timpul funcționării aceasta "fisurându-se" în spărturi mozaicale. Se pare că această vatră a funcționat un anumit timp înainte de a servi pentru cuptor. După aceea au fost ridicați pereții cuptorului, mai groși la bază (10-15 cm), mai ales în colțurile rotunjite, și mai subțiri în elevație și la boltă (5-6 cm); dimensiunile acestui cuptor erau de 1,25 x 1,10 m, cu o înălțime a bolții estimată la 0,50-0,60 m de la nivelul vetrei.

S-a păstrat mai bine jumătatea de SE a acestuia, din partea de NV rămânând doar o mică porțiune de perete; deschiderea (gura) cuptorului se afla pe latura de NE, unde vatra forma o mică platformă, probabil semicirculară în fața acestuia. Pereții erau realizați din lut cu multă pleavă/paie în compoziție, pe o eventuală substrucție de nuiele, care nu am surprins-o, în urma arderii căpătând o culoare brună-cenușie, cu miezul negricios. La SV și SE de cuptor, probabil și de-a lungul peretelui de SV, se găseau mai multe vase întregibile (trei castroane tronconice/ligheane, decorate asemănător, într-unul aflându-se carioapse carbonizate), care făceau parte din complexul casnic (gospodăresc) aferent (cu provizii, apă etc.).

De asemenea, între partea dreaptă a cuptorului (în laterala acestuia) și peretele de NV, privind dinspre gura sa, au fost descoperite cinci greutateți de la o plasă de pescuit, care se aflau, foarte probabil, în legătură cu cele din partea de E a cuptorului (36 de greutateți), găsite într-o alveolare din zona neamenajată pe substrucție lemnoasă a podelei.

La demontarea matorului dintre caseta B1 și S II, în carourile 6 și 9 (caseta B1) a fost descoperit un complex de rășnit cu "gardină" (margine înălțată) de aproximativ 0,20 m înălțime, care se prezenta sub forma unui arc de cerc în care se aflau pietre de rășnită sparte și câteva fragmente ceramice; cea mai mare parte a acestei instalații, probabil rotunde, care avea un diametru de aprox 0,70 m, a fost distrusă de șanțul pentru îngroparea unui cablu electric care traversează, de la N către S, L 1, lat de cca. 0,50 m. Acest complex de măciniș se află în directă legătură cu celelalte instalații casnice din camera de sud-est a L 1 (descoperite în S. II), prezentând asemănări cu instalațiile rectangulare de la Poduri.

"Gardina" prezenta mai multe lutuieli (trei lutuieli de refacere realizate pe "nucleul" inițial). În partea de NV a "gărdinei", sub aceasta, în baza acesteia, a fost încastrată o cupă, reprezentând, foarte probabil, un rit de fundare al instalației.

În acest an s-a încheiat exploatarea gropii G15/2001 (casetele C 1-C 2) descoperită inițial în secțiunea S II. Forma este cvasicirculară cu un diametru de 1,40 m și profil bitronconic de tip "clopot". Materialele descoperite în acest an confirmă săparea acestei gropi la un nivel corespunzător fazei Cucuteni B, fragmentele ceramice specifice acestei perioade fiind răspândite la toate adâncimile.

O nouă locuință aparținând fazei Cucuteni B a fost descoperită în carourile 4-11 a-b: L3/2003. Numeroase materiale ceramice sunt răspândite la V de aceasta, spre șanțul de apărare al așezării. Din păcate, în campania prezentă nu am putut cerceta decât câteva elemente ale locuinței, acest demers urmând să fie realizat în campaniile viitoare. Totuși putem remarca descoperirea unui cuptor în carourile 10-11 a-b: C 5/2003, distrus de deranjamentele ulterioare, din care s-a păstrat și o porțiune din grătarul de lut perforat. Acest complex pare a fi fost realizat într-o groapă. Peste vatra cuptorului au căzut lipiturile de boltă cu amprente de leături și scânduri, negre la partea dinspre interior. Fragmentele ceramice descoperite peste lipiturile de boltă ale cuptorului sugerează fie deranjamente ale locuinței, fie prezența unor vase în podul acesteia. În caroul 10-a, în dreptul cuptorului C 5/2003, a fost descoperită o vatră cu gardină: V 11/2003 distrusă parțial în colțul de S de un deranjament ulterior.

Dacă în anii anteriori săpăturile arheologice nu au adus prea multe informații despre locuirea din faza Cucuteni A, în 2003 mai multe complexe completează această lacună. Locuința L 4/2003 aparținând fazei Cucuteni A a fost identificată imediat sub groapa bordeiului B 5. Pare a fi o locuință de suprafață cu platformă ce va fi exploatată în campaniile viitoare. Nu știm în ce măsură se leagă de materialele contemporane de pe marginea șanțului de apărare.

Locuința semiadâncită? (B 7/2003) apăruse încă în campania anterioară ca o aglomerare de lipituri de formă sinusoidală în caseta A2, sub un mare deranjament produs cu ocazia săpării fundațiilor bisericii. Cercetarea complexului în acest an a dovedit că lipiturile se întindeau pe o suprafață mult mai mare, până la

profilul nordic al casei A 2 și A 1, dincolo de care se continuă, în timp ce în rest, la același nivel săpătura ajunsese la stratul steril. Locuința se prezenta sub forma unei gropi, cu peretele sudic inițial mai puțin înclinat apoi mai abrupt, cu o diferență față de nivelul de călcare Cucuteni (-0,75 m), cuprinsă între -0,35 m la V până la -0,55 m la E. În sterilul de lângă lipituri identificasem încă din 2002 două gropi, cu diametrul de aproximativ 0,20 m, despre care credem acum că provin de la parii care susțineau acoperișul locuinței. Demontarea lipiturilor și studierea cu atenție a poziției acestora ne permite să afirmăm că acestea provin de la pereții complexului care s-au prăbușit în interior. Printre acestea, deși lipiturile sunt foarte numeroase, s-au descoperit și fragmente ceramice și alte obiecte a căror omogenitate culturală ne permite să afirmăm cu certitudine că această "groapă" nu este un simplu deranjament, ci o locuință adâncită Cucuteni A. Este vorba de ceramică pictată, ceramică incizată, canelată și imprimată de tradiție precucuteniană, cu pictură roșie probabil aplicată după ardere, dar și ceramică grosieră.

Groapa G 31/2003 a fost descoperită în caroul 9 al casei A2. Conturul acesteia nu a putut fi estimat deoarece groapa, probabil de mici dimensiuni, a fost umplută cu pământul steril inițial. Putem doar preciza că a fost săpată de la adâncimea de - 0,95 m de la nivelul actual. În groapă a fost depusă, cu partea inferioară în sus, o fructieră Cucuteni A pictată tricrom, din care lipsea o parte din recipient. Depunerea ar putea fi interpretată ca rituală; în acest sens amintim că se găsește la cca. 1,20 m de locuința semiadâncită.

În zona șanțului de apărare (carourile 16-20 a-b), pe o adâncime de -0,45 m de la suprafață, a fost făcută o umplere contemporană, alcătuită din resturi menajere, amestecate cu materiale arheologice din alte epoci, aflate în poziție secundară, într-un pământ galben-maroniu. Între -0,45 și -1,30 -1,40 m se aflau vestigiile bordeiului B6/2003. Partea inferioară a șanțului de apărare prezintă trei funduri reprezentând trei etape diferite de utilizare. Umplutura primului fund de șanț, cel dinspre V, dinspre așezare, era alcătuită din lutuie masive, fragmente ceramice Cucuteni A și B și un picior de statueta Cucuteni B asemănătoare cu umplutura șanțului de apărare din S III. Ca și în cazul celeia putem presupune o umplere intenționată la nivelul fazei Cucuteni B. În afară de posterioritatea evidentă, celelalte funduri de șanț nu oferă indicii cu privire la datare, întrucât umplutura este sterilă. Acest fapt ar putea sugera o acoperire naturală a acestora, poate în intervale când așezarea nu a fost locuită. Oricum ele sunt anterioare bordeiului geto - dacic de deasupra.

În campania viitoare ne propunem să cercetăm locuința semiadâncită din casele A 1 - A 2, gropile G 6 și G 16 de sub locuința L 1, să extindem suprafața cercetată la N și S de secțiunea S VI pentru a studia integral complexele descoperite în această zonă anul acesta și altele, atât cât ne permite spațiul, timpul și banii.

Informații suplimentare online

[Raportul 2225 din cronica.cimec.ro](http://raportul2225.dincronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pehartă,folosindMapserverCimec.ro)
